

نومرو ۱۴۳

اجتهاد

۱۵ شباط ۱۹۲۲

Adresse

Idjtihad Constantinople

Téléph : St. 865

اداره خانه سی

جفال اوغلمده « اجتهاد نه وی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

حیاتی ، فلسفی ، اجتماعی فکر غزته سی

«اون یدنجی سنه تأسیسه»

(ماری بایرن) ك قدرنی بیلیكز؛ زیرا اونلر سزك تربیه و تعلیمكزله مشغولدرلر . علیکم وعلیکن البهاءالاهی .

* *

بهائیلک بو کون عالمی قورقودان وقاریش-دیران اقتصادی واجتماعی معضله لری نصل حل ایدیور؛ امراض اجتماعیه مزه نه دوالر بولنور؛ سهی و سرمایہ نك مناسباتی، ثروت و ملکیت مسائلانی نه یولده تنظیم ایدیور؛ استقبالده کی هیئت اجتماعیه سزك شکل و طرز اداره سی حقنده نه لر دوشوننور؟ بونقطه لر قیصه بیر تبعدن زیاده مستقل بیر مقاله به موضوع تشکیل ایده جك درجه ده مهم و واسع اولدیغندن بونی آتییه، تدقیقاتی تعمیق ایده بیله جکم بیر زمان مساعده ترك و تعلیق ایدیورم .

۱ . عالی

شیقاغوده کی امریقالی بهائی چو قورلینه یازدیغی شو مکتوبی درج ایدیورم :

هو الله

« ای اطفال ملکوت ! سز اوچو قورلر سکز که : حضرت مسیح انجیلنده اونلره ابنای ملکوت دیور؛ اللهدن ایستیکز که تربیه ایدلیدیکز تعالیم آسمانی ووصایای الهی موجبجه سلوک و حرکت ایده سکز . حضرت مسیح بویور یور: «میوه ویرمین آغاج آتشه مستحقدر». بناء علیه هر چو جوق او یله تربیه کورملیدر که : قوای عالم . طبیعت اوکا غلبه ایتسون؛ بلکه احساسات رحانیه و قوای سماویه اونی احاطه ایتسون . ایشته اول زمان شجر، بانم اولمش بولنور . اللهدن ایستورم که : هر بیریکز او یله بیر ستاره درخشنده اولکز . مس (جاک) و مسیس

تورکلرک ووحیاتی

بیر آلمانه عالمی نك مشاهدہ و مرموظہ لری

حرب عمومی اثناسنده مملکتیمز بیر متفق صفتیله زیارت ایدن آلمان علماسندن Dr. L. R. Nüller تورک ملتک احوال روحیه سنه دائر بعضی محلی مشاهدہ و تدقیقلر یامیش و آلدہ ابتدایی نتیجه لری ۱۹۱۸ سنه سنده آلمانیا نك Würzburg شهرنده کی [Physikalisch-Medicinische Gesellschaft] نامنده کی جمعیت علمیه نك نشریاتی میاننده [جلد ۵۰ . صانی ۴] « Beitrag Zur Psychologie der Türken » ادلی یکریم دورت صحیفه لک بیر رساله شکنده طبع و نشر ایتدیر مشدر . بو آلمانیالی عالمک بر قاج جهندن حائر اهمیت بولدیغمز تدقیقاتی بولسنخه دن اعتباراً « اجتهاد » درج ایدیورز . اثر حقنده دوشوندکاریمز و تنقیدلریمز ترجمه نك تماماً نشرندن صوکره یازاجفز . تورک حیاتنک بر جوق حقیقتلرنی تشریح وحتی چو جوق، قیز ، قادین ، ارکک بوتون تورکلرک مدنی خصلت و ماهیتلرنی بر اجنبی کوزیله تماشا ایدن بو صحیفه لری (اجتهاد) قارنه وقارلرینک ، خصوصیه علم آدملریمزک بویوک بردقتله مطالعه ایده جک لری امیدنده یز .

اجتهاد

— ۱ —

محاربه لرک کتله تلفینات و تمایلاتی نك تظاهراته سببیت ویردکاری زمان ، ملتک احوال روحیه لرنی تدقیق ایتنه نك نام صیراسیدر . بوسورتله دها دونه قادار بیر بیر یله دوست کچین

ملتکک بیردن بیره دشمن اولمالری نك و بیر حیات - ممات مجادله سنه آتیلمالری نك سبیلرنی بیردرجه به قادار آکلامش اولورز .

بز آلمانلر اگر ملتکک احوال روحیه لرنی دها بویوک بیر دقتله نظر اعتباره آلایدق و بالخاصه اک مهم بیر روحیات عنصری اولان قان و عرق قرابتنه دها اساسلی بر اهمیت ویریدک بلکه بیر جوق آجی انکسارلره دوشمکدن کندیغزی قورتارمش اولوردق .

فقط بزه دشمن ملتکک روحیاتی تدقیق ایتکدن دها لزومی بیرشی واردوکه اوده متفقلریمزک احوال روحیه لرنه دائر صریح بیر فکره مالک اولماقدیر .

طبیعی شخصی مناسبات دوستانه ده و یا بیر ازدواج عقدنده اولدوغی کی ملتککده اشترک مساعیسندن دوامی وخیرلی نتیجه لر استحصال ایده بیلیمک ایچین بیر بیر لریله آز چوق امتزاج و مختلف حالت روحیه لری نك تظاهرات مخصوصه سنه تحمل ایده بیلیمه لری لازمدر . بونک ایچین ده متفق ملتکک روحیاتی تدقیق ایتله یز .

متفق مملکتلردن بیر ی اولان تورکیاده اوزون مدت اقامتم اثناسنده تورک خلقی نك طرز تفکر و تحسسنه و احوال روحیه سنه دائر سالم بیر فکر حاصل ایتیه چالیشدم . فقط تورکلرک روحیاتی تدقیقه باشلامدن اول مغلای عرق مسئله سنه مختصر آتماس ایتک مجبور . یقنده یم . تورکیا قادار مختلف ملتله مالک اولان بیر مملکت دنیانک هیچ بیر برنده بو قدر . تورکیانک پای تخی اولان استانبولده متمکن مختلف عرقلره منسوب انسانلره دنیانک هیچ بیر بویوک شهرنده تصادف ایدیله مز . (بابل) قلمی نك اثناسنده کی لسان قاریشیقانی هر حالده خلیج ایچنده کندن بویوک دکلدی . استانبولده تورکجه یاننده رومجه [الیوم استانبولده ایکی یوز بیکدن زیاده

ساحلارنده بیر یردن بیر قاج یوز ئوکسوز تورک چوجوقیله بیرلکده واپورله استانبوله عودت ایدیوردیم. رسمی البسه لری لابس اولایان کوچوکلر هیچ قیمیله ائمادن اوصولو قانابه لرنده اوطوریورلردی، کندیلرینه رفاقت ایدن معلملر بیر دفعه اولسون انتظامی اعاده ایتک مجبوریتنده قالمادیلر. چوجوقلر آراسینده نه بیر بیرله آلائی ایدن ویا بیر بیرلری قیزدیران، نه ده عراق ساقه سیله واپورک ماکنه دائره سنه باقان اولمادی، نه ده بیر مناسب سزک ویا افراط کورولدی. چوجوقلر بیر بیرلرله غایت آز و یاواش قونوشیورلردی.

کنج معلملردن بیرى بکا طلبه سی نك نه قدار چالیشقان، غیرقلى و وقور اولدوغلری آکلاندی. بالطبع نئم حاصل ایتدیکم قناعت چوجوقلرک حیات تهیجندن محروم اولدوقلری مرکزنده درا. معلملرک طلب و اخطاری اوزرینه چوجوقلر وطنی شرقیلر تغنی ایتدیله. شرقی سویلرکن چهره لرنده نه بیر پرشتش علامتی، نه ده بیر مسرت و علاقه اشارتی کورلیوردی. سوقاقلرده و الدهلرله برلکده کورونن کوچوکلرده شایان حیرت بیردرجه ده ساکن و اوصولدرلر. چوجوقلر و الدهلری طرفندن تربیه ایدیلر دکلی ویا پک آز تربیه ایدیلر کله حلاله یته تربیه سز قالماملردر.

(آوروپا) ده سوقاقلده طولاشیرکن بعضاً چاقین و عارسز چوجوقلرک تجاوزاتنه معروض قالدیغیز اولور. (تورکیا) ده بوکی مناسب سز لکله تصادف ایدیلر. اوراده کنتجلیکک بو بوکلره قارشی حرمت و اطاعتی بزمکندن محقق دهابو بوکلر. تورک چوجوقلری نك بواصلو، وقور، لاقید و علاقه سز مزاجی، شهبه سز آلدقلى تربیه نك محصولی دکلدر، فقط بیرطاقیم ارثی احوال روحیه دن ایلری کلیر. تورکلر چوجو-قلرنده بیله قوشماقی، عجله ایتمه یی بیلمزلر و ولود بیر فعالیت فکریه احتیاجی حسن ایتزلر.

فقط تورک چوجوقلری ایی بیر حافظه یه مالکدرلر. اوزون اوزون منظومه لری هنوز کوچوچوک چوجوقلردن، هیچ ککله مده ن، ایشتیکیم وقت متحیر قالمشدم. بواشناسنده دقته شایان اولان و بزم (آلمان) چوجوقلری نك محروم اولدقلى بیر آفتور استعدادینی کوسته برلر.

هر طرفدن بکا تأیید ایدیلن بیر مشاهده یه کوره اجنبی مکتبلرینه دوام ایدن تورک چوجوقلری چالیشقان و چوق ایی طلبه درلر. آلمان مکتبلرینه دوام ایدن تورک چوجوقلری ده یالکنز لسان درس لرنده دکل، دیگر درس لره ده ایی طلبه درلر. فقط بو بوکلر تورک چوجوقلرینه فی درس لر تعلیم ایدن معلملرک مشاهده لری عکسی کوسته ریور. بومعلملر، طلبه لری نك ادراک لری غیر کافی بولیورلر، علاقه سز قلرندن و تنبلاکلرندن شکایت ایدیورلر.

دوقتور مولر

روم نفوس واوردر، ارمنیجه، فرانسوزجه، عربجه، فارسجه، روسیجه، بولغارجه، کوردجه و ده بیر چوق لسانلر قونوشولور؛ بولسانلرکده کندیلرینه عائد چشید چشید طرز تلفظ و شیوه لری ایسه صایلامایاجق قدار چوقدر.

مشاءلری [اورال- آلتای] اولان تورکلر، آسیانک اورته لرنده (اورال) و (آلتای) داغلرندن محارب و کوجه بر خلق اولاراق آمله لر ده کیزی نك ساحلرینه قدار کلدیلر و آسیای صفرا ده سلجوقلرله تصالب ایتدیله. معلوم اولدوغی وجه ایله (ماجار) لر و (فینلانیدی) لیلر تورکلرک عرقداش لردر.

تورک، قادینی و ده طوغروسی قادیلرینی تک بیر عرق نسوانی آراسندن سچمه دیکی و بوجه سلطانلره و پادشاهلره منحصر اولمایوب خلق آدمی نك ده چرکس، کورد، عرب و سائره کی مختلف عرقله منسوب قادیلرله ازدواج ایتدیکی ایچین عرقک محافظه اصیلت و نزا هتندن - خصوصیه حدودلره یاقین اولان حوالیده - اصلا بحث ایدیلر من: تورک عرقی نك اک ایی و اک صاف انموذجلرینی آنجاق آناتولی کویلرنده بولایلیر. تورکیانک اک بو بوک قسمنده آرتیق تورک تصادف ایدیلر میه جکی بزده کافی درجه ده معلوم اولماشدر. سوریه و عراق قطعه لری عربلرله مسکوندر. عربلر احوال روحیه و جسمانیه اعتباریه نورکلردن تمامیه آریلیرلر. عراق و سوریه ساکنلری طریقی آناتولی نك غرب ساحلرلرنده یاشایان روملر و قاققاس داغلری نك آنکارنده کی ارمنیلرکی فی الواقع عثمانلی دولتی تبه سندن Sujets ottmans درلر، فقط آناتولوجیا نقطه نظرندن نورکلردن آریلدقلى کی فکراً و حساً اولرله یابانچی قالیرلر.

*
**

تورک چوجوقلری

تورک روحیاتنه دائر تدقیقلمه، استانبول جوازنده و بوغاز ایچی کویلرنده جولانلرم ائساننده تورک چوجوقلرنده یابایلیدیکم کوچوک مشاهده لرله باشلامق ایسته رم. تورک چوجوقلری ساکن، اوصول و منتظم کورمک نظر دقتمه چاریدی. سوقاقلرده پک البسه لرله کزینن کوچوک چوجوقلر، مکتب باغچه سنده طولاشان بو بوک چوجوقلرکی، اوصولو ساکن کورینورلر. بیر بیرلرله دوکوشن چوجوقلره تصادف ایدیلر، کورولتی باتیردی ایشیدیلر، چوجوقلر بیر بیرلری قوالامازلر و قوشمازلر، هپسی قیرمزی فسلیرینی باشلارنده طاشیارق اوصولجه یوللرینه دوام ایدرلر، تورک چوجوقلری چوق اطاعتکار کورینورلر. معلمک اشارته درحال اطاعت ایدرلر. مکتب پیتدی، باغیرمار و سونجیلرله داغیلمازلر، بیر بیرینه قاتیلما دن و چاریشمادن مکتبی ترک ایدرلر.

شرقدن مفارقتدن آز اول (آناتولی) نك (مرمه)